

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן קבל והלך וזרק שלא לשמן או לשמן ושלא לשמן או שלא לשמן ולשמן פסולים כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים שלא לשמן ולשמן לשם שלמים ולשם פסח שהזבח נפסל בארבעה דברים בשחיטה ובקבול ובהילוך ובזריקה.....2
- ב. והקריבו זו קבלת הדם בני אהרן הכהנים שתהא בכהן כשר ובכלי שרת.....5
- ג. קבלו בחוץ אינו חייב כרת ורקו בחוץ ענוש כרת.....5
- ד. קבלוהו פסולין אין חייבין עליו ורקוהו פסולין חייבין עליו.....6
- ה. במחשבת פיגול ... במחשבת שלא לשמה ... שהזבח נפסל ולא קתני מתפגל.10
- ו. יכול לא תהא מחשבה מועלת אלא בזריקה בלבד מנין לרבות שחיטה וקבלה ת"ל ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה.....11
- ז. לרבות שפיכת שירים והקטרת אימורים ת"ל ואם האכל יאכל בשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח ... הא דאמר הריני זורק על מנת לשפוך שירים למחר הא דאמר הריני שופך שירים על מנת להקטיר אימורין למחר.....14
- ח. א"ר יהודה בריה דרבי חייא שמעתי שטבילת אצבע מפגלת בחטאת פנימית 15
- ט. הואיל וחוץ למקומו פוסל בשלמים ושלא לשמו פוסל בחטאת מה חוץ למקומו הפוסל בשלמים מוציא מידי פיגול אף שלא לשמו הפוסל בחטאת מוציאה מידי פיגול 16
- י. זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמוליך והמקטיר ... קומץ היינו שוחט מוליך היינו מוליך מקטיר נמי היינו זורק ... נותן בכלי ... דדמי לקבלה.....17

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף יג.

א. הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן קבל והלך זורק שלא לשמן או לשמן ושלא לשמן או שלא לשמן ולשמן פסולים כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים שלא לשמן ולשמן לשם שלמים ולשם פסח שהזבח נפסל בארבעה דברים בשחיטה ובקבול ובהילוך ובזריקה

כבר התבאר במסכת פסחים דף נט: ולעיל דף ב. ודף ז. שהחטאת¹ והפסח שנעשו במחשבת² שינוי השם פסולין³. אחד המשנה שם הזבח בשעת שחיטה, או בשעת קבלה, או בשעת הולכה, או בזריקה, וגם חטאת העוף פסולה.

ומהי מחשבת שינוי השם הפוסלת בקרבן פסח זה השוחט שלא לשמו, בין ששינה שמו לשם זבח אחר בין ששינהו לשם חולין פסול⁴, שנאמר (שמות

¹ פרה אדומה דקרייה רחמנא חטאת האם נפסלת שלא לשמה – הוא פלוגתת ת"ק ור"א במשנה פרה פ"ד מ"א, ודעת רבנן שפסולים שלא לשמה מבוארת גם בתוספתא זבחים פ"א ה"ז והובא גם במנחות דף כז:, ונחלקו המפרשים כיצד ילפינן דפסולה שלא לשמה – ע"י פ"י הר"ש ופ"י הרא"ש במשנה פרה ד. א., ובש"מ"ק מנחות דף כז: אות א'.

² מדברי רבינו נראה דכל מחשבה דקדשים הוי אפי' בלא הוצאה בפה. (א"ה וכן הוא דעת הר"ב החינוך פ' צו) אך התוס' בפ"ק זבחים (דף ד') ד"ה מחשבה נראה דס"ל דכל מחשבה דקדשים צריך הוצאה בפה וקרי לה מחשבה לפי שאין בה מעשה וכ"כ בפ' תמיד נשחט (דף ס"ג) משנה למלך הלכות פסולי המוקדשין פרק יג הלכה א

³ לכאורה נימא כל מילתא וכו' אי עביד לא מהני – ע"י נתיבות הקדש (ד). בשם הנרי"ז דמחשבת של"ש אינו חיסרון במעשה השחיטה אלא הוא איסור בגברא, ולא שייך אי עביד לא מהני אלא כשעצם המעשה כאיסור. ועת השעה"מ ריש פ"א מהל' קרבן פסח (ד"ה וראיתי להפר"ח) דכל מילתא דאמר רחמנא וכו' לא נאמר כלל לענין קדשים, משום דבקדשים בעינן שנה הכתוב לעכב הלכך אפילו רבא מודה דלא אמרינן אי עביד לא מהני, וכ"כ טה"ק לקמן ריש פרק ב'.

⁴ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יא, הקרן אורה והזבח תודה כתבו בבאור שיטת הרמב"ם דכיון ששחטו לשם חולין הוי כמו ששחטו שלא לאוכליו, ומקשה באבן האזל ומעם זה אינו מבורר דהא גם אם שחטו לשם חולין יכולים הבעלים לאכול רק שאחרים ג"כ יוכלו לאכול, א"כ הוי כמו לאוכליו ושלא לאוכליו. ובאור שמת שם כתב, שבקרבנות שעיקרן לצורך עבודות גבוה הוי, רחוק הייחס בין הקרבנות לחולין, שבחולין השחיטה הוא לאכילה בלבד, להתיר מידי נבילה ואבר מן החי, ורק קדשים מחללין קדשים, הואיל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

יב פסוק כז) וְאִמְרָתֶם זָבַח פֶּסַח הוּא לָהּ, וּכְגוֹן הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח וּמַחֲשֵׁב
שֶׁהוּא שְׁלָמִים, או שֶׁשָּׁחַט אֶת הַפֶּסַח שְׁלֵא לְשֵׁם בְּעַלְיוֹ.

וכן הטאת⁵ ששחטה לשם זבח אחר כגון ששחטה לשם עולה, או לשם אשם,
או לשם שלמים, פסולה, אבל אם שחטה לשם חולין, כבר התבאר שהרי זו
כשירה ולא עלתה לבעלים.

וכבר התבאר שחטאת ששחטה לשם⁶ אדם אחר שהוא מחוייב הטאת,
אפילו הטאת שאינה קבועה הרי זו פסולה.

וכבר התבאר לעיל דף ט: שחטאת ששחטה לשמה⁷, וחשב בשעת השחיטה
לזרוק דמה שלא לשמה הרי זו פסולה, וכן אם קיבל או הוליד לזרוק שלא
לשמה, הרי זו פסולה. לפי שמחשבין מעבודה לעבודה⁸, וזאת המחשבה
שחשב בשעת השחיטה, כאילו חשבה בשעת זריקה⁹ ולפיכך פסולה.

אבל אם שחט לשמה ע"מ לקבל שלא לשמה או להוליד שלא לשמה וכן אם
חשב מקבלה להולכה לאו כלום הוא ואינו פוסל¹⁰.

וקרוב היחס אצלם, לכן מפסיד צורת הקרבן, אבל לא חולין, דרחוק ייחס השחיטה, דכאן בא להתיר לאכילה,
וכאן עיקרו צורך גבוה, אבל פסח שעיקרו אינו אלא לאכילה, שלא בא מתחלתו אלא לאכילה, ואם שחטו
שלא לאוכליו פסול, וכיון דאצלו האכילה הוי עיקר כמו הזריקה א"כ כי שחט לשם חולין הוי בת מינה ומחריב
בה, שמפסיד צורת הקרבן, דייחס חולין ששחיטה בהו רק לאכילה קרוב מאוד לייחס השחיטה בפסח, שמועיל
שיאכל לבעליו, שזה מעיקרי צורך צורת הפסח, וזה סברא נכונה.

⁵ רמב"ם שם הלכה ד

⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה ז ח

⁷ רמב"ם שם הלכה י

⁸ דדוקא משחיטה לזריקה מחשבין אבל משחיטה לקבלה לא דהא מפיגול יליף לה ופיגול לא הוי במחשבה
דשחיטה לקבלה וכן ק"ו דרב אשי דיליף משינוי בעלים לא הוי אלא משחיטה לזריקה. ודע דלאו דוקא
משחיטה לזריקה דה"ה מקבלה לזריקה או מהולכה לזריקה. ולא מעטו התוס' אלא מחשב מעבודה לעבודה
שאינה זריקה אבל מחשב באחת משלש עבודות לזריקה מחשבין דומיא דפגול ומ"מ שם

⁹ נראה בעיני פשוט, דאף דמחשבין מעבודה לעבודה בפגול לכ"ע, היינו אם חשב בעת שחיטה ע"מ לזרוק
חוץ לזמנו, דבא הפסול בזריקה או בעבודה האחרת, אבל אם חשב בשעת שחיטה ע"מ לזרוק לאכול חוץ
לזמנו, בכי הא לא מיפסל לכו"ע, ודוקא בשוחט ע"מ לזרוק שלא לשמו מחשבין לר"י, דבעת הזריקה נגמר
הפסול, דנזרק שלא לשם אותו זבח, וכן בכלם, משא"כ אם שחט במחשבת זריקה על מנת לאכול חוץ לזמנו,
ולא שחשב בעת השחיטה לאכול חוץ לזמנו הוא לא חשב כלל על מחשבת פיגול, ואם האכל יאכל כתיב,
שמחשב במחשבת אכילה, וז"ב לדעתו. או"ש שם

¹⁰ תוס' זבחים ט ד"ה מחשבין ומל"מ שם י ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קנ סעיף יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

וכן שוחט או מקבל מוליך או זורק ע"מ להקטיר שלא לשמה אינו כלום שהרי גם בהקטרה עצמה אין פוסל מחשבת שלא לשמה¹¹.

וכן גבי פסח כבר התבאר במסכת פסחים דף ס. שאם שחט את הפסח במחשבת לשמה¹², וחשב בשעת השחיטה לזרוק דמה שלא לשמה וכן אם קיבל או הוליך לזרוק שלא לשמה, הרי זו פסולה. לפי שמחשבתין מעבודה לעבודה, וזאת המחשבה שחשב בשעת השחיטה כאילו חשבה בשעת זריקה ולפיכך פסולה.

אבל אם שחט לשמה ע"מ לקבל שלא לשמה או להוליך שלא לשמה וכן אם חשב מקבלה להולכה לאו כלום הוא ואינו פוסל¹³.

וכן שוחט או מקבל מוליך או זורק ע"מ להקטיר שלא לשמה אינו כלום שהרי גם בהקטרה עצמה אין פוסל מחשבת שלא לשמה¹⁴.

וכן בכל הקרבנות הדין כנזכר לענין שלא יעלו לבעלים לשם חובה¹⁵.

ו"א¹⁶ שמחשבת שינוי בעלים אינו פוסל אלא במחשב באחת מהעבודות לזרוק בשינוי בעלים, אך אם לא חישב לזרוק בשינוי בעלים אינו פוסל. וי"א¹⁷ שאם חישב בכל אחת מהעבודות שעושה את הפסח לשם בעלים אחרים, גם אם לא חשב על הזריקה פסול, אך אם חשב עבודה מסויימת חוץ מזריקה תהיה לשם בעלים אחרים. כגון כששוחט שהשחיטה תהיה לשם בעלים אחרים, אינו פוסל וכן בקבלה וכן בהולכה.

פסול שלא לשמה פוסל גם אם באותה עבודה חשב לשמה, בין אם חשב קודם את מחשבת הלשמה שאף בגמר דבריו אדם נתפס, וכ"ש אם חשב קודם מחשבת שלא לשמה, וכגון ששחט וחשב לשם פסח וגם לשם שלמים, וכ"ש אם חשב לשם שלמים וחזר וחשב לשם פסח בשעת השחיטה, וכן הדין במחשבת שינוי בעלים הקרבן פסול¹⁸.

¹¹ אף על גב דישנו בפניגול, משום דלשמה לא שייך רק עד אחר הזריקה.

¹² רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה י

¹³ תוס' זבחים ט ד"ה מחשבתין ומל"מ שם י ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קנ סעיף יז

¹⁴ אף על גב דישנו בפניגול, משום דלשמה לא שייך רק עד אחר הזריקה.

¹⁵ תורת הקדשים ז. אות ת

¹⁶ תוס' זבחים ב משום דשינוי בעלים לא שייך אלא בכפרה וכפרה לא הוי אלא בזריקה. עיין מל"מ שם ה"א

¹⁷ הרמב"ם שלא חילק ומובאת מחלוקת זו בליקוטי הלכות זבחים ז. בזבח תודה ד"ה ומה במקום ובתורת

הקדשים ב: אות ג

¹⁸ ליקוטי הלכות ז. בתורת הקדשים ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ב. והקריבו זו קבלת הדם בני אהרן הכהנים שתהא בכהן כשר ובנלי שרת

כבר התבאר לעיל דף ד. ששחיטת הקדשים¹⁹ כשירה בזרים²⁰ אפילו קדשי קדשים, בין קדשי יחיד בין קדשי צבור²¹ ומקבלת הדם ואילך מצות כהונה, שנאמר (ויקרא א פסוק ה) וְשִׁחַט אֶת בֶּן הַבְּקָר לְפָנֵי ה' וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם, מקבלה ואילך מצות כהונה וכל הזבחים קיבול דמן בכלי שרת ביד כהן²².

ג. קבלו בחוץ אינו חייב כרת זרקו בחוץ ענוש כרת

המקריב קרבן²³ חוץ לעזרה ביטל מצות עשה²⁴ שנאמר (דברים יב פסוק יד) כִּי אִם בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֲלֵתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אֶנְכִי מְצַוֶּךָ. ועבר על לא תעשה²⁵ שנאמר (שם פסוק יג) שָׁמֹר לָךְ פֶּן תַּעֲלֶה עֲלֵתֶיךָ בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה.

אינו חייב אלא על העלאת דבר הראוי לאשים ולמזבח כגון העולה שנאמר (ויקרא יז פסוק ח) אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֲלֶה או זֶבַח מִה עולה שראויה לאשים אף כל שראוי לאשים הוא שחייבין על העלאתו בחוץ. אבל על בדיק הבית פטור²⁶.

¹⁹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה הלכה א

²⁰ נ"ב ובזוה"ק נשא קב"ד א' א"י שכהן לא ישחוט. קרית מלך שם.

²¹ כדאיתא יומא כה: זימנין דשחיט זר.

²² באתוון דאוריתא כלל ימי נסתפק אם כהנת הוי כזר, וע"ע מנ"ח מצוה שצ"ו דתלי לה בפלוגתת הרמב"ם והחינוך, ולבאורה הוא נמי פלוגתת הגירסאות בסוגיין. ובמאירי בסנהדרין על מתני' דף פא: דזר ששימש במקדש – כתב וז"ל ר"ל שאינו מזרע אהרן ומן הזכרים שבהם עכ"ל, ומשמע דאשה נמי בכלל זר, וכן נקט הטה"ק במסכתין ריש פרק שני עיי"ש, וע"ע מקור ברוך ח"א סי' ב' ד"ה ועוד נראה לי

²³ רמב"ם שם פרק יח הלכה ב

²⁴ עיין סה"מ מצות עשה פד

²⁵ שם ל"ת פט

²⁶ ליקומי הלכות זבחים קיג [דפו"י עב ע"ב] בתורת הקדשים אות ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מכאן אמרו²⁷ הזורק את הדם או המקטיר איברי עולה או אמורין או קומץ או לבונה או קטורת או מנחת כהנים או מנחת נסכים או המנסך שלשה לוגין יין ואפילו שלא בכלי שרת, או שלושת לוגין מים בחג הסוכות²⁸, ואפילו שלא בכלי שרת בחוץ חייב, שנאמר (שם פסוק ט) לא יביאנו לא יביאנו לעשות אתו²⁹ כל המתקבל בפנים חייבין עליו בחוץ.

אבל הזורק³⁰ שיירי הדם בחוץ, אפילו שיירי דמים הפנימיים פטור. שזריקת שיירי הדם שיירי מצוה הם ואינן מעכבין. וכן המנסך מים או יין פחות משלושה לוגין בחוץ פטור, בין בשאר ימי השנה בין בחג, הואיל וחסר השיעור, הרי אינן ראויין להתקבל בפנים.

היוצק³¹ שמן על המנחה והבולל הסולת בשמן, והפותת מנחת מאפה לפיתים, והמולח, והמניף אותה, והמגישה בחוץ (שבפנים טעונה הגשה בקרן דרומית מערבית של המזבח), והמסדר את השולחן בהנחת לחם הפנים עליו, והמטיב את נרות המנורה, והקומץ את המנחה, והמקבל דמים, בחוץ פטור. לפי שכל אחד מאלו אינו גמר עבודה, ונאמר (שם) אשר יעלה עלה או זבח. ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לא יביאנו לעשות אתו לה' וגו', מה העלאה שהיא גמר עבודה אף כל שהוא גמר עבודה חייבין עליו. מלבד שחיטה שגילתה בו התורה בפירוש שחייבים עליו אף שאינו גמר עבודה³².

ד. קבלוהו פסולין אין חייבין עליו זרקהו פסולין חייבין עליו

²⁷ רמב"ם שם הלכה ג ליקומי הלכות שם קיא [ע"א בדפו"י תורת הקדשים אות ה).
²⁸ אבל בשמיני עצרת ובשאר ימות השנה פטור. (ליקוט הלכות זבחים ע"א בדפו"י תורת הקדשים אות ד וכס"מ).

²⁹ קשה קצת דברייתא לא אמרה שם (דף ק"מ) לרבות אלו [אלא מפסוק] שנאמר ואל פתח אהל מועד לא יביאנו כל הבא אל אהל מועד חייבין עליו בחוץ אבל לא הביאו פסוק זה שם אלא לרבות הדינין שכתב רבינו ז"ל למטה כגון הלן והיוצא והטמא כו' וכן רבינו ז"ל למה הביאו מדרשא מלעשות לה' אבל רש"י ז"ל לא פירש אלא מלעשות לבד משמע הראויין לעשות ולשון הברייתא נאות יותר לפירוש רש"י ז"ל. לח"מ שם שם הלכה ד

³¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יט הלכה ב ו ליקומי הלכות זבחים קיב עא ע"ב בתורת הקדשים אות ג

³² עיין ל"ת צ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

זר שעבד ³³ במקדש ³⁴ עבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים שנאמר (במדבר ג פסוק י, יח פסוק ז) וְהָזַר הַקָּרֵב יוֹמֵת מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לַמִּדּוֹ שֶׁאֵין חַיִּיב זֶה אֱלֹא לְקָרֵב לְעִבּוּדָה, וְהֵיכָן הַזְהִיר עָלָיו (שם יח פסוק ד) וְזָר לֹא יִקָּרֵב אֲלֵיכֶם ³⁵ אִי זֶהוּ זֶר כֹּל שֶׁאֵינוֹ מְזַרְעֵ אַהֲרֹן הַזִּכְרִים שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא א פסוק ח) וְעָרְכוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן (שם ג פסוק ה) וְהִקְטִירוּ אֹתוֹ בְּנֵי אֶהֱרֹן בְּנֵי אֶהֱרֹן וְלֹא בְנֵי אֶהֱרֹן, וְלִפְיֶכֶךְ בְּנוֹת וּנְשׁוֹת הַכֹּהֲנִים הָרִי הֵם כּוֹזְרִים. וי"א ³⁶ שֶׁבְּנוֹת כֹּהֵן אֵינֶם זָרִים וְאֵעִ"פּ שֶׁעֲבֹדָתָם פְּסוּלָה ³⁷ אֵינֶן לֹקִים אוֹ חַיִּיבִים מִיָּתָה מִלֹּא זֶה.

אע"פ ³⁸ שהזרים מוזהרין שלא יתעסקו בעבודה מעבודות הקרבנות ועל כל מין עבודה עובר בלאו, אין חייבין מיתה אלא על עבודה תמה, לא על עבודה

³³ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ט הלכה א

³⁴ ועיין בתורה תמימה במדבר פי"ח אות פג שתמה אמאי לא מנה הרמב"ם ללאו שלא יקרבו זרים לעבודת הלויים דכתיב (שם פס' כב) "ולא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל מועד לשאת הטא חמות" ואדרבא המור יותר איסור זה שהיביב מיתה אפילו בעבודה שאינה עבודה תמה וכתב שאפשר שהוא כ"ש מהא דהוזהרו הכהנים שלא לעבוד בעבודת הלויין עיין ל"ת עב ועי"ש ש"א שלא הוזהרו ישראלים כלל בלאו שם וצ"ע וכן הקשה גם במנחת חינוך מצוה שצד אות א

³⁵ ועיין שו"ת שואל ומשיב מהדורה א ח"ג סימן לט גבי הכהנים שעלו אם עזרא "נראה דהנה איסור זרות הוא מזור לא יקרב אליכם כמבואר פ"ט מביאת מקדש והנה כבר נודע מ"ש ממזר ודאי לא יבא ממזר ספק יבא וכתבו האחרונים דבכ"מ שכתב האיסור בפירושו הא ספק מורת כדררשי בסוטה כ"ט והטהור יאכל בשר וכו' ולפ"ז כאן שבקשו כתבים המתיחסים ולא מצאו א"כ עכ"פ לא ודאי זרים היו ושוב היו מותרים לפרוש כפיהם בין האולם ולמזבח וגם בשם המפורש דעכ"פ זרים ודאי לא מקרי וז"ב והנה הקשה אותי הרב החריף הנ"ל דא"כ היבא קאמרו במידי דאקרי קודש דכתיב וכל זר לא יאכל והא לא כתיב רק זר ודאי ולא ספק זרים והשבתי דז"א דשם גזול עכ"פ הכהנים הוודאים אבל כאן אינו עושה דבר ושפיר פרסי כהנים ידיהם ודו"ק. אמנם לענין ברכה בשם המפורש אני מסתפק דכיון דיש איסור עשה משום דכתיב כה תברכו ודרשינן אתם ולא זרים אי דרשינן כהנים ודאים דהיינו אתם ודאים או דלמא כיון דאינו רק לאו הבא מכלל עשה לא ממעטינן אלא זרים ודאים ולא ספק זרים ועיין במהרי"ט בראשונות סי' קמ"ט ובפ"י שם ומיהו באמת יש לומר דלא ברכו בשם המפורש וזה לא נוכל להכיר כלל ברב עם אם הכהנים האלו הגו שם המפורש בכתבו ודו"ק"

³⁶ חינוך מצוה שצ

³⁷ כמו שמבואר במסכת קידושין ל"ו ע"א במשנה ובגמרא, דילפינן שם דעבודות פסולים בנשים ומחללי עבודה, עי"ש בתוס' ד"ה הקבלות. אך יש לומר דסברת החינוך דאינן בכלל זרים, אך התורה מיעטתן מן בני אהרן ולא בנות אהרן כמו שמבואר שם, אם כן אם עבדו נהי שהן מחללות עבודה, מ"מ לא עברו אלא על לאו הבא מכלל עשה בני וגו', ואינן בכלל עונש כלל כי אינן עוברות על הלאו. ואל תטעה ממה שהחינוך כתב בסוף דנוהג בזכרים ונקבות, היינו בנשי ישראל, אבל נשי הכהנים אפשר דאינן בכלל. ואם נבעלה לפסול כהונה דנעשית ג"כ חללה, מ"מ אפשר דלא הויא זרה, עיין בפרשת דרכים, א"כ הויא לה ככל בנות אהרן דאינן חייבות, רק עוברות על לאו הבא מכלל עשה, כן נראה בעיני. וכהנת אשת הזר אם היא בכלל זרה או לאו רק בכלל בנות אהרן, עיין בפרשת דרכים דמביא דלענין תרומה היא בכלל זרה, אפשר כאן נמי, וצ"ע, (מנחת חינוך שם אות א)

³⁸ שם הלכה ב ערוך השולחן העתיד שם סי' מה סעי' ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

שיש אחריה עבודה, כגון שחיטה, קבלה, והולכה, שיש אחריהם זריקה, ואין הזר חייב מיתה אלא על ארבע³⁹ עבודות בלבד, על הזריקה, ועל ההקטרה בקומץ מנחה ובאיברי קרבנות, ועל ניסוך המים בחג, ועל ניסוך היין תמיד⁴⁰.

וכן חייב⁴¹ על סידור שני גזירי עצים למזבח שזהו עבודה תמה בעצים. וכן על הקטרת העצים⁴².

ביצד על הזריקה⁴³ בין שזרק בפנים, כמו זריקת הדם בהיכל על הפרוכת, או לפני ולפנים⁴⁴ ביוה"כ, בין שזרק בחוץ כלומר במזבח שהוא בעזרה חוץ להיכל, וכן הזאות הדם והשמן שבמצורע, וכן המזה דם הטאת העוף והממצה את דמו והממצה דם עולת העוף⁴⁵ בין שהזה הזאה אחת מכל הזיות הדם, בין שהזה הזאה אחת מכל הזיות קרבנות המצורע הרי זה חייב מיתה.

ובמזבח החיצון⁴⁶ אינו חייב אלא על הזיה שמעכבת את הכפרה, דהיינו המתנה הראשונה⁴⁷, אבל בהזאה על המזבח הפנימי כולם מעכבים וחייב על כולם.

³⁹ הלשון צ"ע, כיון דפתח דאינו חייב רק על ארבע עבודות ובאמת על סידור שני גזירין נמי חייב, אע"פ דלאו מארבע עבודות הם ועל כן הוכרח הרמב"ם בה"ה לומר דהוי מארבע עבודות דהוי הקטרה, ובאמת מבואר בש"ס דעל הסידור עצמו חייב, אפילו בלא הקטרה (מנחת חינוך שם אות ה) ⁴⁰ המנסך שלשה לוגין יין או שלשה לוגין מים. נראה דוקא בשיעור הזה חייב הזר, דהוא שיעור ניסוך לענין עבודה שהכהן עובר, אבל בפחות משיעור זה שבכהן אינו נחשב עבודה אינו חייב הזר (מנחת חינוך שם אות ג)

⁴¹ שם הלכה ה ערוך השולחן העתיד שם סעי' ה

⁴² מנחת חינוך שם אות ה

⁴³ שם ה"ג ערוך השולחן העתיד שם סעי' ו

⁴⁴ ואע"ג שבלא"ה חייב מיתה על הביאה לפני ולפנים (כמבואר בל"ת סח) צ"ל שהיה שונג בביאה ומזיד בהזאה וכן ה"ה לקמן גבי ההקטרה (ערוך השולחן העתיד שם סעי' ז)

⁴⁵ בקרן אורה זבחים לח ע"ב ד"ה גמ' ג' מתנות ס"ל שאין זר חייב עליהם דהוי כשפיכת שיריים שאין חייב כיון שאינם מעיקר כפרה ועיין צפנת פענח קונטרס אחרון אות מ שהאריך בזה דשפיכת שיריים פמור משום דלא הוי זריקה או משום דכשר בלילה ואין זר חייב על דבר שכשר בלילה אמנם הרמב"ם ודאי לא ס"ל הכי כיון שפסק שחייב על ניסוך המים שכשר בלילה

⁴⁶ ערוך השולחן העתיד שם

⁴⁷ בקרן אורה שם דייק מלשון הרמב"ם בין שהזה הזאה אחת מכל הזיות הדם שחייב גם על ג' מתנות של הטאת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

והמסדר⁴⁸ שני גזרי עצים על המערכה הרי הוא כמקטיר איברים, וחייב מיתה. שהעצים קרבן הוא, וכן השורפם על המערכה.

אבל היוצק⁴⁹ והבולל והפותת והמולח והמניף והמניש ומסדר את לחם הפנים⁵⁰ או את הבזיכין על השלחן והמטיב את הנרות והנותן הפתילה והשמן בנרות והמסדר את הנרות⁵¹ והמצית אש במזבח⁵² והקומץ והמקבל דמים ומוליכן והמוליך כף ומחתה לפני ולפנים⁵³ אע"פ שנפסלו,⁵⁴ והרי הוא מוזהר על כל אלו, ולוקה, אינו חייב מיתה מפני שכל אחת מהן עבודה שיש אחריה עבודה ואינה גמר עבודה. וי"א⁵⁵ שהמליחה והיציקה והבלילה כשרים בזר ואינו לוקה⁵⁶. וכן הפתיתה⁵⁷.

⁴⁸ שם ה"ה ומנחת חינוך שם אות ה

⁴⁹ שם ה"ה שער המלך ה"י יו"ט פ"ג ה"ד ד"ה כתבתי

⁵⁰ ואינה נחשבת גמר עבודה כיון שבשבת הבאה צריך לסלקם מן השולחן ועל הסילוק אי אפשר להיבדל כיון שבעינין עבודת מתנה ולא עבודת סילוק (ערוך השולחן העתיד שם סעי' ח)

⁵¹ ליקומי הלכות יומא כד ע"א ח ע"א בדפו"י ועיי"ש בעין משפט אות א שאפשר שכלל הרמב"ם את זה במש"כ המטיב את הנרות ודלא כשפת אמת יומא שם מוברא לקמן דסידור הנרות אינו עבודה

⁵² שאינה עבודה תמה כיון שיש אחריה סידור שני גזרי העצים (כס"מ שם)

⁵³ ליקומי הלכות שם

⁵⁴ ולכאורה לפי מש"כ הרמב"ם מעשה הקרבנות פי"ג הי"א "לא בלל לא פתת לא הגיש לא משח את הרקיקין כשירה לא נאמרו כל הדברים האלו אלא למצוה שכך היא מצותה" א"כ זר אינו פוסלם ובמעשה רב כתב שלהכי אפסקיה הרמב"ם הינם לבין קומץ וקבלת הדם שבאמת אינו פוסל אלא בזר שקמץ או קיבל הדם וכן בחזו"א על הרמב"ם שם כתב שמה שכתב פסול ולוקה אינו אלא על הסיפא דהיינו סידור לחם הפנים ובזיכין והקמיצה וקבלת דמים אבל יציקה ובלילה ופתיתה לכתחילה כשרים בזר וכ"כ בחומר בקודש פ"ב אות עג (ושאר הדברים המוזכרים כאן פסולים וברמב"ם לא מנאם ועייין ליקומי הלכות שם בעין משפט אות ש א ב) אבל בשער המלך משמע דס"ל שהוא סתירה ברמב"ם וכן בהגה"ה מכן המחבר בנוב"ת יו"ד סי' מג ולפ"ז נקטינן לחומר

⁵⁵ רמב"ן עה"ת ויקרא פ"ב פס' יא וז"ל שם "וחזר ואמר וכל קרבן מנחתך במלח תמלח, כי יחזור אל מביא המנחה שאמר בו בתחלת הפרשה "ואם מנחת מרחשת קרבנך" והמעם, כי המליחה כשרה בזר כמו יציקה ובלילה"

⁵⁶ ועייין שער המלך שם מה שפלפל בזה

⁵⁷ חזו"א על הרמב"ם שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

י"א⁵⁸ שהעובר על זה ועשה במקדש היום בזמן הזה אחת מכל העבודות שהם בכהנים עובר על לאו זה, אף על פי שהוא שמם בעונותינו ואם עשה אחת מארבע עבודות שזכרנו חייב מיתה בידי שמים. וי"א⁵⁹ שאינו חייב בזמן הזה.

ה. במחשבת פיגול ... במחשבת שלא לשמה ... שהזבח נפסל ולא קתני מתפגל

שלוש מחשבות⁶⁰ הן שפוסלין את הקרבנות ואלו הן: מחשבת הזמן, מחשבת שינוי השם⁶¹, ומחשבת המקום, ופיגול האמור בתורה זהו מחשבת הזמן.

כל קרבן⁶² שנתפגל במחשבת הזמן כמו שיתבאר, כל האוכל ממנו כזית במזיד חייב כרת. שנאמר (ויקרא ז פסוק יח) פִּגְוֹל יִהְיֶה וְהִנְפֵּשׁ הָאֲכָלֶת מִמֶּנּוּ עֹנֶה תֵּשֵׂא. ואם התרו בו לוקה⁶³. ואם אכל ממנו בשגגה מביא חטאת קבועה⁶⁴.

מחשבת שינוי השם כבר התבאר לעיל דף ב. שאינו פיגול ואינו פוסל אלא בפסח וחטאת, ואינו חייב אליהם כרת.

מחשבת המקום כגון ששחט את הזבח לשמו על מנת לזרוק דמו או להקטיר ממנו דבר הראוי להקטרה חוץ לעזרה, או לאכול ממנו דבר הראוי לאכילה חוץ למקום אכילתו, זו היא מחשבת המקום. וזבחים שחשב בהן מחשבה זו,

⁵⁸ חינוך שם

⁵⁹ דהחינוך סובר כדעת הרמב"ם פ"ז מבית הבחירה הט"ו דקדושת המזבח לא בטלה האידנא ומקריבין היום גם כן וכו', עי"ש. אבל לדעת הראב"ד דבטלה קדושת המקדש ואין מקריבין האידנא, אינו חייב משום זרות דכהן אסור ג"כ להקריב. והדברים ארוכים בענין זה אין כאן מקום להם: (מנחת חינוך שם אות ח)

⁶⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יג הלכה א

⁶¹ ומחשבת שלא לשמן לא הוי פסול גמור, שכל הזבחים שנובחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם הזבח חוץ מן הפסח ומן החטאת שבהם מחשבת שלא לשמן פוסל הזבח. (ערוך השולחן העתיד סי' קמו סעי' י).

⁶² רמב"ם שם פרק יח הלכה ו

⁶³ ונראה דאם אחד אכל כזית בשר קודם זריקה והתרו בו למלקות, אין לוקין כיון דעדיין אינו פיגול, אף דאחר כך נעשה פיגול הוי ליה התראת ספק, ואף להאומרים דאמרינן איגלאי מילתא למפרע עיין בסוגיא דמופלא הסמוך לאיש [גדה מ"ו ע"ב ובתוס' יבמות פ' ע"א ד"ה נעשה], מ"מ אפשר דכאן אינו נעשה פיגול למפרע כלל רק אחר זריקה. (מנחת חינוך מצוה קמד אות ה).

⁶⁴ וכבר פירשנו שקרבן שאינו עולה ויורד לפי עניות ועושר נקרא קבוע. (חינוך מצוה קמד).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

הם הנקראים זבחים ששחטן חוץ למקומן, ואינם פיגול ואין בהם כרת אלא פסולים לאכילה.

אבל⁶⁵ קרבן שלא נפסדה מחשבתו אלא נזרק דמו על המזבח כהלכתו ונשאר ממנו לאחר זמן אכילתו, אותו הנשאר נקרא נותר ואסור לאכלו, והקרבן כבר נרצה וכיפר. הרי הוא אומר בדם 'ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר' כיון שהגיע דם למזבח כהלכתו נתכפרו הבעלים ונרצה הקרבן.

ו. יכול לא תהא מחשבה מועלת אלא בזריקה בלבד מנין לרבות שחיטה וקבלה ת"ל ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה

מחשבת⁶⁶ הזמן כיצד, השוחט⁶⁷ הקרבן ואפילו זר דשחיטה כשרה בזר, או בהן המקבל או המוליך על מנת לזרוק דמו⁶⁸ לאחר שתשקע החמה שאינו זמן זריקתו, זו היא מחשבת הזמן. וזבחים שחשב בהן מחשבה זו הם הנקראים זבחים שנשחטו חוץ לזמנן והם הנקראים פיגול בכל מקום.

⁶⁵ שם הלכה ג.

⁶⁶ רמב"ם שם, ערוך השולחן העתיד סי' קמו סעי' טז.

⁶⁷ והנה להר"מ פ"א מפסולי המוקדשין הי"ח דסבירא ליה שישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, נראה פשוט דצריך שיהי' בכל השחיטה, דאי מחשב בתחלה או בסוף אינו פיגול דאין מפגלין בחצי מתיר, והווי ליה כהזאות הפנימיות דאם הישב באחת מהזאות אינו פיגול בין בראשונה בין באחרונה, ואי אמרינן אינה לשחיטה אלא לבסוף המחשבה צריכה להיות בסוף השחיטה ומקודם לכן אינה מועילה המחשבה כלל. (ולהלכה שיטת הר"מ עיין מנחת חינוך מצוה פ"ט אות ט' ומצוה קמ"ו אות ט' ומצוה קפ"ו אות ג' ומצוה רפ"ט אות ג' והתוס' חולין כ"ט ע"ב ד"ה ועיין פרי מגדים באורח חיים בפתחה הכוללת הלכות שבת [ד"ה ידוע] נמי דלהלכה הווי ספק. ועיין אור שמח פסחהמ"ק שם שר"ל שגם שם דעת הרמב"ם מטעם ספק. ועיין בתשובות חדשות לרע"א י"ד (דפוס ירושלים) סימן ב ד"ה תו דלדינא ס"ל דהווי ודאי להלכה שישנה וכו'. אמנם שם בסיומן ג ד"ה גם צריך כתב דהווי ספק, וכן בשו"ת אגרות משה יו"ד א סימן ז ד"ה ויותר ראייה, דהווי ודאי לרמב"ם שישנה וכו'. ועיין באו"ז ריש חולין פסק שאין לשחיטה אלא לבסוף, וכן פסק ביש"ש. ועיין שו"ת אבני נזר חלק או"ח סימן רמד אות ה.

⁶⁸ ואפילו חשב לזרוק חוץ לזמנו זריקה שאינה מעכבת כגון ג' מתנות מתוך הד' שצריך לזרוק בדם הטאת שאם לא זרק לא עיכב, מ"מ מפגל אם חשב בשעת שחיטה לזרוק חוץ לזמנו או מקומו. (ערוך השולחן העתיד שם סעי' יז). ואע"ג שבנותן מתנה אחת וחושב על מתנה שנייה שיהיה לאחר זמנו אינו מפגל, דוקא בחישוב במתנה שניה אינו מוזק כיון דכיפר, אבל אם חשב בד' עבודות, כמו שהמחשבה אפילו על שפיכת השיריים דאינו מעכב מכל מקום מועלת המחשבה כיון דהוי אכילת מזבח, הכי נמי מועלת המחשבה על כל הזאות דהוי אכילת מזבח אף דאינו מעכב כמו שפיכת שיריים. (מנחת חינוך שם אות א).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אחד זבח שחשב בו אחת משלוש מחשבות אלו בשעת שחיטה, או שחשב בשעת קבלת הדם, או בשעת הולכתו למזבח או בעת זריקתו על המזבח⁶⁹.

נמצאת⁷⁰ למד שבארבע עבודות הזבח נפסל במחשבה, בשחיטה ובקבלה ובהולכת הדם ובזריקתו על המזבח. ואינו מפגל אא"כ חשב בשעת זריקה המעכבת.

אבל⁷¹ אם חשב בזריקה שאינה מעכבת כגון שאחר שנתן מתנה אחת בדם החטאת כהלכתו חשב מחשבת חוץ לזמנו בג' מתנות אחרות כיון שאינם מעכבות אינו פיגול⁷².

⁶⁹ אמנם בשעת זריקה אין שייך אלא שתי מחשבות הפוסלות דהיינו להקטיר חוץ לזמנו או מקומו או לאכול חוץ לזמנו ומקומו, אבל אין שייך מחשבת זריקה כיון שעכשיו זורקו כהלכתו. (ערוך השולחן העתיד סי' קמו סעי' טו).

⁷⁰ שם הלכה ד

⁷¹ ערוך השולחן העתיד שם סעי' יח

⁷² ועיין בערוך השולחן העתיד שם סעי' כא אי הוי פיגול אם קיבל הדם בשני כלים והוליך אחד למזבח ע"מ לזרוק מכלי השני חוץ לזמנו. ועיי"ש בסעי' כב שהסתפק בשני כהנים השוחטים או מקבלים או זורקים כאחד ואחד חשב כהלכתו והשני מחשבת חוץ לזמנו אי הוי פיגול. ועיי"ש דפשיטא ליה שאם שנים הוליכו ואחד חשב חוץ לזמנו והדם נזרק מן הכלי שביד הכהן שחשב כתיקונו, וכן אם אחד זרק כתיקונו ואח"כ זרק השני במחשבת פיגול דודאי אינו פוסל דהשני אינו כלום.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

י"א⁷³ שאין הפיגול נפסל במחשבה לבד או בדיבור לבד, אלא מלבד מה שצריך שיחשב בלבו צריך שיוציא בשפתיו שרוצה לעשותו חוץ לזמנו⁷⁴. וי"א⁷⁵, שאפילו לא הוציאו בשפתיו, כל שחשב בלבו הרי הוא פיגול.

ולכו"ע⁷⁶ אם שמענו שמפגל, אם אומר אח"כ שבלבו לא חשב כן אינו פיגול. אבל בסתמא שלא אמר לנו שבלבו לא חשב כן, תולים אנו שגם בלבו חשב כן. וכן אמר⁷⁷ אמר בפיו שכונתו לעשותו כדינו בזמנו אינו מפגל.

⁷³ ערוך השולחן העתיד שם סי' קמו סעי' א ב ו

⁷⁴ והוכיח שם דין זה מתוספות פסחים דף סג ע"א ד"ה רבי מאיר שכתבו בשם ר"י, אמנם עיין תוספות חולין דף לט ע"א ד"ה אלא זביחה דעבודת כוכבים דמיתסרא היכי משכחת לה שכתבו, "תימה אי חשיב פיגול אף במחשבה בלא דיבור אם כן משכחת זביחת עבודת כוכבים דמתסרא בדיבור שפירש בפירוש ששוחט לעבודת כוכבים" משמע דלא ברירא ליה דין זה וכן בזבחים דף ד ע"א ד"ה מחשבה בעלמא כתבו, "ואפי' יהא צריך דיבור כיון דליכא מעשה הוי כמחשבה בעלמא", משמע דלא ברירא ליה (ועיין תוס' בכורות נט ע"א ד"ה במחשבה). אמנם בערוך השולחן העתיד שם כתב, שלא כתבו אלא לדחות מי שסובר כן אבל האמת ס"ל דבעינן דיבור, וכן משמע דעת הסמ"ג לא תעשה שלו בסופו וז"ל: "ומחשבת הקדשים היא דיבור כמחשבה דשליחות יד, ואמרינן נמי בפרק שני דזבחים (לא, א) גבי מחשבת קדשים אי דאפקיה בלשון אכילה הכי נמי הכא במאי עסקינן דאפקיה בלשון הקטרה וזה הלשון דאפקיה משמע בלשון דיבור". ועיין שם בערוך השולחן העתיד סעי' הו שכתב, "ומ"מ יש להבין דכיון דפיגול הוא בדיבור וכו' למה להו לחז"ל לקרוא אותם מחשבות, ומי סני להו לומר דיבור ופשיטא שלא הינם הוא, ולשון חכמים מדוייק הדק היטב. ולכן נלענ"ד דהאמת כן הוא דוודאי תלי במחשבה כלומר דיבור בלא מחשבה לאו כלום הוא שאם אפילו פיגול בפיו אם בלבו חשב להיפך לא הוי פיגול וכו', וזה שאמרו חז"ל על פיגול מחשבה דבעינן שגם בלבו יסכים על זה, אבל אם מחשב בלבו שלא יהא פיגול אין אמירתו כלום", עכ"ל. ועיין שם שכתב בסעי' ה, שאף שהרמב"ם לא הזכיר אמירה כלל בכל דיני מחשבה, מ"מ אין כדאי לעשות מחלוקת "דידוע דרכו בקודש לתפוס לשון הש"ם וכל מה שנפרש בגמ' נפרש בלשונו גם כן".

⁷⁵ מאירי פסחים סג ע"א וז"ל המאירי: "כל מה שביארנו במחשבת קדשים אינה צריכה הוצאת פה הן מחשבת פיגול הן מחשבת פסול הן בקרבן פסח הן בשאר קרבנות כגון שיאמר הריני שוחט על דעת לאכול חוץ לזמנו או חוץ למקומן על דעת שלא לאוכליו או שלא למנויו, וכן בכל הדברים אלא שכל שנמר בלבו לכך פסול. אבל כל שמחשבתו לדבר אחד ומוציא דבר אחר בפיו, אינו כלום עד שיהו פיו ולבו שוים". וכן משמע דעת החינוך מצוה קמד וז"ל: "ופיגול הוא קרבן שחשב עליו הכהן המקריב מחשבת פסול בשעת זביחה או הקרבה. ופסול המחשבה הוא, כגון שהסכים בדעתו בעת הזביחה או בעת ההקרבה, שיאכל מאותו קרבן אחר זמן המוגבל לאכילתו, או יקטיר ממנו מה שמעון הקטרה אחר זמן המוגבל להקטרה וכו', משרשי מצוה זו, היסוד אשר בנינו תחילה, שאמרנו כי עניני הקרבן להכשר מחשבות בני איש ולצייר בנפשם מתוך הפעולה שבין ידם רוע החטא וטוב דרכי היושר, על כן מהיות עיקר סיבתו על דבר המחשבות היה ראוי להיפסל במחשבה הנטויה בו מן היושר בכל מעשיו. וזה דבר ברור קרוב אל השכל למודה על האמת". וכן עיין בשיטה מקובצת ב"מ מג ע"ב מהתוספות שאנץ שהביא שתי דעות בזה, ועיין במשנה למלך כאן פי"ג ה"א הביא מחלוקת ראשונים אי המחשבות שפוסלין בקדשים אי סני במחשבה או צריך דוקא הוצאה בפה, והביא הרבה דיעות, וכתב שנראה מדעת הר"מ והרב המחבר דמחשבה בלב סני, ועיין שיטה מקובצת וזבחים כו ע"א אות ד דלשון הגמ' שם אמירה ופירש במחשבה.

⁷⁶ ערוך השולחן העתיד שם סעי' ז

⁷⁷ מאירי שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף יג:

**ז. לרבות שפיכת שירים והקטרת אימורים ת"ל ואם האכל
יאכל בשתי אכילות הכתוב מדבר אחת אכילת אדם ואחת
אכילת מזבח... הא דאמר הריני זורק על מנת לשפוך
שירים למחר הא דאמר הריני שופך שירים על מנת
להקטיר אימורין למחר**

ובכלל מחשבת חוץ לזמנו⁷⁸ הוא אם חשב לשפוך שיירי הדם⁷⁹ חוץ לזמנו⁸⁰, או להקטיר ממנו דבר הראוי להקטיר למחר לאחר שיעלה עמוד השחר שאינו זמן הקטרתו, או לאכול ממנו דבר הראוי לאכילה לאחר זמן הראוי לאכילתו בקרבנות הנאכלים ליום אחד ביום מחר הוא אחר זמנו. ובקרבנות הנאכלים לשני ימים ולילה הלילה השנית הוא אחר זמנו.

חשב⁸¹ בשעת שפיכת שיירי הדם לאכול בשרו למחר או להקטיר אמורין למחר, אינו פיגול כיון שאין שפיכת השיירים מעכבת הקרבן.

מפי השמועה⁸² למדו שזה שנאמר בתורה (ויקרא ז פסוק יח) וְאִם הָאָכַל יֵאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמִיו אִינוּ מְדַבְּרִים אֶלָּא בְּמַחֲשַׁב בְּשַׁעַת הַקְּרִבָּה שִׂיאֲכַל מִמֶּנּוּ בְּשִׁלְיֵי, והוא הדין לכל קרבן שחשב עליו בשעת מעשיו שיאכל ממנו לאחר זמן הראוי לאכילת אותו קרבן, וכן אם חשב להקטיר ממנו במזבח דבר הראוי להקטרה [לאחר זמן הראוי להקטרה], כך למדו מפי השמועה,

⁷⁸ רמב"ם שם, ערוך השולחן העתיד סי' קמו סעי' מז

⁷⁹ כן כתב במשנה למלך שם. ועיין בליקוטי הלכות זבחים יג ובתורת הקדשים אות ב [ז ע"ב בדפו"י]. אע"ג שבשעת שפיכת שיירים אם חשב לאכול או להקטירו חוץ לזמנו או מקומו לא נפסל בכך כיון שאין שפיכת שיירים מעכבת, מ"מ לחשוב בעבודה שמעכבת על שפיכת שיירים חוץ לזמנו או מקומו פוסל הזבח. (ערוך השולחן העתיד שם). ומחשבה זו היא בזריקה ג"כ, וכן המחשב לאכול או להקטיר.

⁸⁰ ועיין ליקוטי הלכות זבחים לח זבח תודה ד"ה שלוש [כד ע"א בדפו"י] שכתב, ששירים כשר בלילה וא"כ לאחר זמנו היינו אחר שעלה עמוד השחר. וחזו"א שם חולק וס"ל דבלילה הוי לאחר זמנו.

⁸¹ משנה למלך שם, ליקוטי הלכות זבחים יג בתורת הקדשים אות ג ח ע"א בדפו"י
⁸² רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יג הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אחד אכילת אדם ואחד אכילת מזבח, אם חשב עליהן אחר זמנן הרי הקרבן פגול.

היה עומד⁸³ בהיכל ואמר הרי אני מזה לשפוך שירים למחר, אינו פגול שהרי חשב בפנים בדבר הנעשה בחוץ, אבל אם היה עומד בעזרה ושחט והוא מחשב לשפוך שירים למחר או להקטיר אימוריין למחר, הרי זה פגול, שהרי חשב בחוץ בדבר הנעשה בחוץ.

אבל אם חשב⁸⁴ בדברים אחרים חוץ מאלו, כגון שחשב בשעת הפשט או בשעת ניתוח או בשעת הולכת אימוריין למזבח, או בשעת בלילת המנחה, או בשעת הגשתה, וכיוצא בדברים אלו, אין אותה המחשבה מועלת כלום, בין שהיתה מחשבת שינוי השם, בין מחשבת המקום, בין מחשבת הזמן.

המחשב⁸⁵ באחת מארבע עבודות אלו או בכלן מחשבה אחרת חוץ משלש מחשבות אלו, אין אותה המחשבת מפסדת כלום.

כיצד, המחשב⁸⁶ בשעת שחיטה וקבלה והולכה וזריקה להניח דם הזבח או אימוריין למחר או להוציאן חוץ לעזרה, או שחשב לזרוק הדם על הכבש שלא כנגד היסוד, או ליתן את הניתנין למעלה למטה ואת הניתנין למטה למעלה, או ליתן דמים הניתנין במזבח החיצון במזבח הפנימי או את הניתנין בפנימי לחיצון, או להכניס דם החטאת לפנים או שחשב שיאכלו הזבח טמאים או שאר הפסולין לאכילה או שיקריבום טמאים או שאר הפסולין לעבודה, או לערב דם הזבח בדם הפסולין, או שחשב לשבר עצמות הפסח ולאכול ממנו נא, או שחשב לשרוף חטאת הנשרפת חוץ לזמנן⁸⁷ או חוץ למקומן, בכל אלו המחשבות וכיוצא בהן הזבח כשר. וכן אם חשב בשעת קמיצת המנחה ובשעת נתינתו לכלי ובשעת הולכתו ובשעת זריקתו על האש להניח קומצה או לבונתו למחר או להוציאו לחוץ הרי זו כשירה.

ח. א"ר יהודה בריה דרבי חייא שמעתי שטבילת אצבע מפגלת בחטאת פנימית

⁸³ רמב"ם שם פרק יז הלכה ו

⁸⁴ רמב"ם שם פרק יג הלכה ז

⁸⁵ שם הלכה ח

⁸⁶ שם

⁸⁷ ועיין משנה למלך שדעת רש"י זבחים לה ע"א שזה הוי כאכילת אש ונחשב מחשבת אכילה ומפגל. ותוס' שם חולקים עליו וס"ל שאינו מפגל כיון שאינם עומדים לאכילת אדם, ועיין משנה למלך שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

טבילת אצבע⁸⁸ בדם החטאות הפנימיות מפגלת⁸⁹, כיצד חשב בשעת טבילת אצבע בדם מחשבת הזמן, הרי זה כמחשב בשעת הזייה.

ט. הואיל וחויז למקומו פוסל בשלמים ושלא לשמו פוסל בחטאת מה חויז למקומו הפוסל בשלמים מוציא מידי פיגול אף שלא לשמו הפוסל בחטאת מוציאה מידי פיגול

אין שייך פיגול⁹⁰ אלא בשלא עירב עם מחשבת הזמן מחשבה אחרת, אבל אם עירב מחשבת מקום בכל הקרבנות, או מחשבת שינוי השם בפסח ובחטאת עם מחשבת הזמן, הקרבן פסול ואינו פיגול.

כיצד, שחט וקבל והוליד וזרק ומחשבתו בארבע עבודות אלו מחשבת הזמן, או שהיתה מחשבתו באחת מארבעתן מחשבת הזמן ובשאר העבודות היתה מחשבתו נכונה או לא היתה שם מחשבה כלל בשאר העבודות, הרי זה פיגול.

אבל אם שחט במחשבת הזמן וקיבל או הוליד או זרק במחשבת המקום, או ששחט במחשבת המקום וקיבל או הוליד או זרק במחשבת הזמן, הרי זה אינו פיגול אלא פסול בלבד⁹¹.

וכן הפסח והחטאת ששחטן במחשבת שינוי השם וקיבל והוליד במחשבת הזמן, או ששחטן במחשבת הזמן וקבל או הוליד או זרק במחשבת שינוי

⁸⁸ רמב"ם שם פרק יז הלכה ג

⁸⁹ והיינו ע"כ שמחשב בכל טבילת אצבע להוות בפנים, שהרי אם יחשב על שפיכת שיריים או הקטרה אינו מפגל כיון שהוא חושב ממחשבת פנים לעבודת חויז שאינו מפגל וכמבואר לקמן, ולפי"ז זהו הפיגול היחיד שייך בעבודת פנים שהרי בהזיית הדם לא שייך שיפגל שהרי אם יחשוב מהזיה אחת לחבירתה אינו פיגול שהרי הוא באותו עבודה, ואם חשב על עבודת חויז אינו מפגל וא"כ ע"כ שאינו מפגל אלא בטבילת אצבע וחושב על הזיית פנים. (ערוך השולחן העתיד שם סי' קנג סעי' יא. ועיי"ש שכתב להדגיש ששייך גם בהזיית כגון אם חישב בשעת הזיה על הפרוכת להוות על מזבח הזהב חויז לזמנו וכיו"ב, שאע"ג שכל ההזיות מעכבות זו את זו לענין פיגול לא השיב ממתיר למתיר וצ"ע).

⁹⁰ רמב"ם שם פט"ז ה"א

⁹¹ ונראה פשוט דאם הישב מחשבת הזמן באיזו עבודה כגון בשחיטה, שאם יגמור העבודות יהיה פיגול, אסור לזרוק לגמור העבודה וצריך שישפוך הדם ולא יזרקנו על המזבח כלל, דאסור לזרוק פסול על המזבח. (מנחת חינוך שם אות ד).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

השם, אין זה פיגול אלא פסול. והוא הדין בעופות ובמנחות אין שם פיגול אלא קרבן שנפסל במחשבת הזמן ולא עירב עמה מחשבת המקום לא בתחילה ולא בסוף ולא עירב עמה מחשבת שינוי השם בקרבנות שנפסלין במחשבת שינוי השם.

המחשב באחת⁹² מארבע העבודות או בכולם לאכול כזית מדבר הראוי לאכילה בחוץ וכזית למחר, או כזית למחר וכזית בחוץ, או כחצי זית בחוץ וכחצי זית למחר, או כחצי זית למחר וכחצי זית בחוץ, הרי הקרבן פסול ואינו פיגול. שעירוב מחשבה שאינה פיגול פסול ואינו פיגול, בין שבאה קודם מחשבת פיגול ובין שבאה אח"כ, וכן אם עירב המחשבה בהקטרה הרי זה פסול ואינו פיגול. (.)

י. זה הכלל כל הקומץ ונותן בכלי והמוליד והמקטיר ... קומץ היינו שוחט מוליד היינו מוליד מקטיר נמי היינו זורק ... נותן בכלי ... דדמי לקבלה

המנחות הנקמצות⁹³ נפסלות במחשבה בארבעה: בקמיצה, ובנתינת הקומץ בכלי שרת, ובהולכת הקומץ למזבח, ובזריקתו על האש.

והיינו⁹⁴ שבמנחות הנקמצות יש בהם ארבע עבודות כמו בקרבן בהמה, והם, הקמיצה הוא במקום שחיטה בבהמה.

ואחר כך צריך ליתן הקומץ בכלי שרת זה נגד קבלה בבהמה.

ואחר כך מוליד למזבח וזה הולכה.

ומקטיר הקומץ על המזבח זה נגד זריקת הדם בבהמה, ובארבע עבודות אלו מפגלין.

והיה מביא הסולת עם הלבונה, ואחר כך היה מלקט הלבונה לצד אחד, וקמץ מן הסולת לבדו ונותן את הקומץ לכלי שרת, ומלקט את הלבונה

⁹² שם ה"ב, וערוך השולחן העתיד סי' קנא סעי' ד
⁹³ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יג הלכה ד ו
⁹⁴ מנחת חינוך שם אות ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ונתנה על הקומץ שבכלי ומוליכו למזבח וזרקו לאישים, א"כ בשלוש עבודות היינו קבלה והולכה והקטרה היו שניהם ביחד קומץ ולבונה. ואם חישב לאכול השיריים למחר, או להקטיר קומצה למחר, או להקטיר לבונה למחר פיגל.

י"א⁹⁵ שהקמיצה פוסלת אם חישב בשעת קמיצה וגם בשעת ליקוט לבונה, ובמתן שניהם בכלי, ובהולכת שניהם למזבח, ובשעת הקטרת שניהם, אבל אם לא פיגל אלא באחד⁹⁶, כגון שחשב בשעת קמיצה ולא בליקוט לבונה, או בשעת מתן אחד בכלי, או בשעת הולכת אחד, או בשעת הקטרת אחד, הרי זו פסולה ואינה פיגול עד שיחשב מחשבת הזמן בכל המתיר שהוא הקומץ עם הלבונה בשעת קביצת הקומץ וליקוט הלבונה או בשעת נתינת שניהן בכלי או בשעת הולכתן⁹⁷ או בשעת הקטרתן, דאין מפגלין בחצי מתיר, וזה הקומץ והלבונה שניהם מתירין⁹⁸ ובאחד מהם הוי ליה חצי מתיר.

וי"א⁹⁹ שאף אם חישב בשעת קמיצה או בשעת נתינת הקומץ בכלי או בשעת הולכתו מחשבת הזמן, אע"ג שלא חישב בלבונה הרי זה פיגול כיון שאין עבודות הללו מתירין הקרבן. אבל בשעת הקטרה כיון שהיא העבודה המתירה את קרבן המנחה והיא גמר ההתרה, אינו מפגל אא"כ חשב אף בהקטרת הלבונה.

חשב בשעת הקטרת¹⁰⁰ הקומץ שיקטיר הלבונה למחר אינה פיגול שאין הקטרת מפלגת הקטרה. וכן אם הקטיר הלבונה לבדה או הקומץ לבדו והוא מחשב לאכול שירים למחר, הרי זו פסולה ואינה פיגול, שאין מפגלין בחצי מתיר. אבל אם הקטיר

⁹⁵ רמב"ם שם ה"ז, ערוך השולחן העתיד סי' קנב סעי' א

⁹⁶ ומנחת חוטא ומנחת קנאות שאין נותנים [עליהן] לבונה אין בהם אלא מתיר אחד [דהיינו] הקומץ. (מנחת חינוך שם).

⁹⁷ מבואר דרוקא בהולכה זו פוסל מחשבה, אבל בהולכה דמתן כלי, היינו לאחר הקמיצה דנותנה בכלי והוליד ליתן בכלי אין המחשבה פוסלת. ובמשנה למלך שם הקשה, דלכאורה נראה במנחות ט"ז ע"ב דהילוך דמתן כלי על כרחך מפגל לכולי עלמא. עיי"ש מה שתירץ (מנחת חינוך שם אות ט). ועייין ליקוטי הלכות מנחות 17 מ שם"ל דאף בהולכה זו מפגל ע"פ הגמ' במנחות טז ע"ב.

⁹⁸ והר"מ לשיטתו דתיכף היה ליקוט הלבונה ונותן בכלי על הסולת ומוליד שניהם יחד ונותנם על גבי האישים, א"כ נחשבים כאחד ולא נתפגל רק בחישב בשניהם. אך דעת רש"י [מנחות י"ג ע"ב ד"ה ליקוט] והתוס' [שם ע"א ד"ה קמ"ל] אינו כן, וסוברים דהקמיצה ומתן כלי והולכה נתפגל בקומץ בלבד דהוי עבודה שלימה, דאין קמיצה בלבונה וגם לא מתן כלי בלבונה, עייין רש"י שם [ט"ז ע"א ד"ה בקמיצה]. (מנחת חינוך שם אות ט).

⁹⁹ ערוך השולחן העתיד שם בדעת רש"י מנחות טז ע"א ד"ה במה דברים אמורים
¹⁰⁰ רמב"ם שם ה"ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

את הקומץ לבדו וחשב שיקטיר לבונה למחר ואחר כך הקטיר הלבונה וחשב שיאכל השירים למחר, הרי זה פיגול¹⁰¹, שהרי פשטה מחשבת זמן בכל המנחה.

¹⁰¹ ועיין בערוך השולחן העתיד שם סעי' יג שהסתפק מה הדין בהקטיר הקומץ לאכול שיריים למחר ואח"כ הקטיר הלבונה לאכול שיריים למחר, שאפשר שאינו פיגול כיון שלא היו הקומץ והלבונה בחיבור אחד, או דילמא דהרמב"ם נקט מקרה שמפגל ממתיר למתיר לומר שפשטה בכולה, אבל אם בשניהם פיגל במחשבה אחת לשניהם אע"ג שלא היה בחיבור אחד הוי פיגול. ועיי"ש כיצד פשט זה לדינא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

